

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 726/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Lukášom Kysuckým, advokátom, Kamenná 29, Žilina, proti uzneseniu vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, odboru Západ, Nitra ČVS: PPZ-106/NKA-FVZ-2023 z 15. apríla 2024, proti uzneseniu Okresnej prokuratúry Galanta č. k. 2 Pv 234/23/2202-142 z 29. mája 2024 a proti upovedomeniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. k. IV/1 Pz 270/24/1000-8 z 2. augusta 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s porušením čl. 1 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením vyšetrovateľa ČVS: PPZ-106/NKA-FVZ-2023 z 15. apríla 2024, uznesením okresnej prokuratúry č. k. 2 Pv 234/23/2202-142 z 29. mája 2024 a upovedomením generálneho prokurátora č. k. IV/1 Pz 270/24/1000-8 z 2. augusta 2024. Sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd zrušil uznesenie vyšetrovateľa, uznesenie okresnej prokuratúry a tiež upovedomenie generálneho prokurátora „a uviedol vec do stavu korešpondujúceho s relevantnými právnymi predpismi.“. Domáha sa tiež priznania finančného zadosťučinenia v sume 10 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že napadnutým uznesením vyšetrovateľa bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku za pokračovací obzvlášť závažný zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, 3 písm. c), ods. 5 písm. a) Trestného zákona s poukazom

na § 138 písm. b), i) Trestného zákona dokonany v bodoch 1 až 7 a 9 až 11 uznesenia a v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona v bodoch 8, 12, 13 a 14 uznesenia v jednočinnom súbehu s prečinom falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1 Trestného zákona v bodoch 4, 9 a 10 uznesenia.

3. Proti uzneseniu vyšetrovateľa podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú prokurátor okresnej prokuratúry napadnutým uznesením zamietol ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

4. Sťažovateľ následne podal návrh na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní v zmysle § 364 ods. 1, 2 Trestného poriadku s poukazom na § 44 ods. 2 Trestného poriadku a § 363 ods. 1 Trestného poriadku. V napadnutom upovedomení generálneho prokurátora bolo sťažovateľovi oznámené, že nezistil porušenie zákona, a preto nevyhovel návrhu sťažovateľa.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ namieta porušenie základného práva na osobnú slobodu, na súdnu ochranu v spojení s porušením princípu právnej istoty a práva na spravodlivé súdne konanie uznesením vyšetrovateľa, uznesením okresnej prokuratúry a upovedomením generálneho prokurátora. Sťažovateľ namieta, že orgány činné v trestnom konaní svoje uznesenia, resp. upovedomenie nedostatočne a nezrozumiteľne odôvodnili a zároveň vychádzajú z arbitrárnych právnych záverov.

6. Napadnuté uznesenie vyšetrovateľa sťažovateľ považuje za vydané nezákonne, bez naplnenia dôvodov na vznesenie obvinenia, za nesystematické, bez nadväznosti jeho jednotlivých častí na seba, pričom z celého uznesenia nie je zrejmé, aké konkrétne dôkazy preukazujú, že sťažovateľ bol organizátorom takej rozsiahlej trestnej činnosti. O sťažovateľovi je uvedených málo informácií, nie je dostatočne vymedzené, aké skutočnosti odôvodňujú podozrenie proti sťažovateľovi, čo sa týka vymedzenej trestnej činnosti. Sťažovateľ mal riadiť, koordinovať a spravovať tok financií v rámci organizovanej skupiny, nie je však vôbec zrejmé, ako mal koordinovať takú rozsiahlu trestnú činnosť. Vyšetrovateľ nevysvetlil, akým spôsobom sťažovateľ naplnil skutkovú podstatu trestného činu úverového podvodu.

7. Z uznesenia vyšetrovateľa nie je sťažovateľovi zrejmé, akým konaním mal vylákať od poškodeného úver, z čoho vyplýva záver o výške spôsobenej škody, a preto spochybňuje svoje stíhanie podľa uvedenej právnej kvalifikácie skutku. Uznesenie podľa neho neobsahuje údaje o rozsahu splácania úveru a či tento úver bol splatený, pričom tieto okolnosti výrazne ovplyvňujú závery v ňom uvedené. Sťažovateľ zároveň poukazuje na rôzne právne závery a modalities pri trestnom čine úverového podvodu. Z vyšetrovacieho spisu nevyplýva, že by sťažovateľ od niekoho vylákal úver tým, že ho uviedol do omylu, a tým mu spôsobil značnú škodu.

8. Napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry nezhojilo arbitrárnosť uznesenia vyšetrovateľa, keďže nedalo odpoveď na namietané právne a skutkové skutočnosti a podľa sťažovateľa skutočnosti uvedené v sťažnosti mali byť dôvodom na zastavenie trestného stíhania. Prokurátor okresnej prokuratúry sa námietkami sťažovateľa zaoberal len minimálne, svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil a neobhájil zákonnosť vznesenia obvinenia proti nemu. Prokurátor na prvých jedenástich stranách uznesenia len citoval uznesenie vyšetrovateľa a tiež zákonný text. Obdobne

ani generálny prokurátor nezhojil postup vyšetrovateľa a okresnej prokuratúry a opätovne nedal odpoveď na namietané právne a skutkové skutočnosti vymedzené v návrhu na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku. Odôvodnenia napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry a upovedomenia generálneho prokurátora sú zmätočné, predstavujú len prepis uznesenia o vznesení obvinenia a sťažnosti, chýba im vyvodenie konkrétnych právnych hodnotení a právnych záverov k jednotlivým skutkovým tvrdeniam, ich vzájomné prepojenie a príčinná súvislosť.

9. V uznesení vyšetrovateľa, uznesení okresnej prokuratúry a upovedomení generálneho prokurátora absentujú skutočnosti, ktoré by podrobnejšie opísali skutkový stav veci a v konečnom dôsledku by mohli odôvodňovať vznesenie obvinenia konkrétnej osobe. V danom prípade nebol dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchal sťažovateľ (§ 206 ods. 1 Trestného poriadku), keďže vyšetrovateľ v priebehu vyšetrovania nenazbieral dôkazy odôvodňujúce takýto záver, preto bolo potrebné uznesenie o vznesení obvinenia zrušiť ako nezákonné.

10. Sťažovateľ spochybnil tiež výšku škody, keď poškodeným mala byť spôsobená škoda vo výške 635 875,72 eur, pričom nebola vyčíslená škoda pri jednotlivých skutkoch. Nie je podľa neho zrejmé, z čoho mala škoda pozostávať, keď sa vyšetrovateľ nevysporiadal so skutočnosťou, že úvery boli splácané. Poškodeným spoločnostiam zjavne nemohla vzniknúť škoda, ktorá je uvedená v uznesení o vznesení obvinenia.

11. Vznesenie obvinenia patrí medzi najdôležitejšie procesné úkony prípravného konania, keďže od uvedeného momentu sa začína viesť trestné stíhanie proti určitej osobe. Označenie konkrétnej osoby ako obvineného predstavuje výrazný zásah do jeho základných práv a slobôd. Sťažovateľ je presvedčený, že v danom prípade neboli splnené podmienky na vznesenie obvinenia.

12. Sťažovateľ sa domáha finančného zadosťučinenia predovšetkým z dôvodu, že ani zrušením uznesenia o vznesení obvinenia, uznesenia okresnej prokuratúry a upovedomenia generálneho prokurátora nedôjde k zhojeniu namietaného stavu, keďže na podklade uznesenia o vznesení obvinenia je sťažovateľ vo väzbe.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s porušením čl. 1 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením o vznesení obvinenia, uznesením okresnej prokuratúry a upovedomením generálneho prokurátora. Sťažovateľ namieta arbitrárnosť a zjavnú neodôvodnenosť týchto uznesení a upovedomenia.

14. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci,

ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ústavnom súde“ (m. m. III. ÚS 149/04)].

III.1. K napadnutému uzneseniu vyšetrovateľa a napadnutému uzneseniu okresnej prokuratúry:

15. Sťažovateľ proti napadnutému uzneseniu vyšetrovateľa podal sťažnosť podľa Trestného poriadku, o ktorej rozhodla okresná prokuratúra napadnutým uznesením z 29. mája 2024. Napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry a uznesenie vyšetrovateľa žiadal sťažovateľ preskúmať uplatnením mimoriadneho opravného prostriedku v prípravnom konaní – podaním návrhu na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku. Predmetným návrhom sa zaoberal generálny prokurátor a výsledok preskúmania návrhu oznámil sťažovateľovi v upovedomení z 2. augusta 2024. Na základe sťažovateľom využitých opravných prostriedkov došlo k uplatneniu právomoci okresnej prokuratúry a aj generálneho prokurátora, čo v danom rozsahu vylučuje právomoc ústavného súdu.

16. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K napadnutému upovedomeniu generálneho prokurátora:

17. V tejto súvislosti považuje ústavný súd za potrebné poukázať aj na svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého rozhodnutie a postup všeobecného súdu alebo orgánu verejnej moci, ktoré sú v súlade s platným a účinným zákonom (na vec aplikovateľnými procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi), nemožno kvalifikovať ako porušovanie základných ľudských práv (m. m. napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

18. Generálny prokurátor v upovedomení preskúmal návrh sťažovateľa a jeho obhajcu a aj vecne reagoval na námietky sťažovateľa (s. 20 až 31 upovedomenia). Nestotožnil sa s názorom sťažovateľa, že v danej veci nie je daný dostatočne odôvodnený záver o spáchaní trestného činu určitou osobou. Podľa generálneho prokurátora, ktorý poukázal tiež na závery okresnej prokuratúry, vymedzujúce dôkazy usvedčujúce sťažovateľa, vzájomnú súvislosť medzi nimi, usvedčujúcu výpoveď obvineného [REDAKOVANÉ], zistený skutkový stav dovoľoval vyšetrovateľovi vzniesť obvinenie za vyšetrowanú trestnú činnosť. Generálny prokurátor poukázal na skutočnosť, že okresná prokuratúra sa vysporiadala aj s námietkou sťažovateľa o poskytnutých benefitoch uvedenému spolupracujúcemu obvinenému a sám k uvedenej námietke, ale aj ďalším námietkam týkajúcim sa spolupracujúceho obvineného uviedol svoju odôvodnenú reakciu (s. 24 a 25 upovedomenia). Generálny prokurátor sa nestotožnil s námietkou sťažovateľa, že napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry je nepreskúmateľné a zmätočné, keďže sú v ňom obsiahnuté relevantné právne hodnotenia a závery, ktoré sú logicky odôvodnené. Osobitne na s. 23 upovedomenia generálny prokurátor analyzuje dôkazy, ktoré odôvodňujú vznesenie obvinenia sťažovateľovi (výpovede zástupcov poškodených, výpovede viacerých svedkov, rekognície, výpisy z bankových účtov a iné listinné dôkazy), a napokon aj výpoveď spolupracujúceho obvineného ([REDAKOVANÉ]), ktorý

sa k spáchanej trestnej činnosti priznal, pričom jeho výpoveď je potvrdená ďalšími zabezpečenými dôkazmi. Z toho hľadiska preto neakceptoval námietku sťažovateľa, že neexistuje jeho spojitosť s trestnou činnosťou. Napadnuté uznesenie vyšetrovateľa považoval generálny prokurátor za štandardné, nie za nesystematické, nepreskúmateľné a arbitrárne. Podľa generálneho prokurátora pri právnom posúdení úverového podvodu nie je rozhodujúce, či sa poskytnutý úver splácal alebo nie. V tomto kontexte generálny prokurátor poukázal na aktuálnu judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky týkajúcu sa obzvlášť závažného zločinu úverového podvodu (s. 26 až 28). Z trestnej činnosti usvedčuje sťažovateľa okrem výpovede spolupracujúceho obvineného vo svojej výpovedi aj ďalší svedok [REDAKOVANÉ] (s. 28 až 30). Za situácie, keď existujú aj dôkazy v prospech sťažovateľa, nie je dôvod zastaviť trestné stíhanie, ale zo strany orgánov činných v trestnom konaní je daná potreba vykonať ďalšie dokazovanie, resp. odstrániť rozpory medzi dôkazmi. Generálny prokurátor zároveň čiastočne akceptoval námietku sťažovateľa týkajúcu sa výšky spôsobenej škody, avšak uvedený rozdiel vo vyčíslení škody nemá vplyv na právnu kvalifikáciu skutku (s. 30).

19. Z uvedených záverov je zjavné, že generálny prokurátor sa v upovedomení vysporiadal s námietkami sťažovateľa smerujúcimi proti uzneseniu o vznesení obvinenia, uzneseniu okresnej prokuratúry a poskytol na tieto vyčerpávajúcu, odôvodnenú a konkrétnu odpoveď.

20. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti odkazuje na uznesenie sp. zn. I. ÚS 640/2022 z 24. novembra 2022, v ktorom ústavný súd uviedol právne závery relevantné aj v prerokúvanej veci. Ústavný súd v uvedenom uznesení odkázal na vec vedenú pod sp. zn. IV. ÚS 212/2022, v ktorej zdôraznil, že právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavná sťažnosť má byť podávaná až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci.

21. Vo všeobecnosti možno uviesť, že platná právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľovi ako obvinenému a prípadne aj v ďalšom štádiu trestného konania (po eventuálnom podaní obžaloby) ako obžalovanému právne účinným spôsobom namietať porušenie základných práv a slobôd garantovaných ústavou vrátane nimi označených práv (m. m. I. ÚS 107/2022). Procesné záruky zabezpečujúce zákonnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní a všeobecných súdov (prípadne ochranu pred jej porušením) pritom vyplývajú z II. časti (predsúdne konanie) tretej hlavy prvého dielu (dozor prokurátora), ako aj III. časti (súdne konanie) druhej hlavy (preskúmanie a predbežné prejednanie obžaloby), prípadne šiestej hlavy (odvolanie a konanie

o ňom) alebo ôsmej hlavy (mimoriadne opravné prostriedky) Trestného poriadku (m. m. I. ÚS 756/2016, I. ÚS 619/2016, IV. ÚS 612/2018, II. ÚS 355/2022).

22. Ústavný súd v trestnom konaní nenahrádza procesné postavenie prokurátora, sudcu pre prípravné konanie ani všeobecného súdu v trestnoprocesnej inštančnej postupnosti rozhodovania súdov (m. m. IV. ÚS 80/2022). Tieto východiská sú pritom aktuálne aj vo vzťahu k ústavnému prieskumu upovedomenia generálneho prokurátora vydaného v zmysle § 365 ods. 1 Trestného poriadku, pokiaľ sa sťažovateľ ako obvinený domáha vecného prieskumu dôvodnosti vznesenia obvinenia v trestnom konaní.

23. V tejto súvislosti ústavný súd akcentuje, že mu v tomto štádiu trestného konania neprináleží vyjadrovať sa k právnej podstate skutočností, na ktorých podklade bolo postupom podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie, ani hodnotiť a „vážiť“ jednotlivé argumenty s cieľom skúmať ich primeranosť a dôvodnosť, resp. to, či sú alebo nie sú postačujúce na záver o dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestnej činnosti. Uvedené spravidla patrí do právomoci orgánov činných v trestnom konaní a následne v prípade podania obžaloby všeobecných súdov a ústavný súd by si tak predčasným vstupom do hodnotenia týchto okolností atrahoval ich zákonnú právomoc a deformoval tak ústavný systém ochrany základných práv a slobôd v trestnom konaní.

24. V kontexte uvedených skutočností však nie je možné vylúčiť možnosť, že návrh obvineného na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku a jeho vybavenie zo strany generálneho prokurátora môže byť za určitých špecifických okolností predmetom prieskumu zo strany ústavného súdu (napr. ak sa takým návrhom odmietne generálny prokurátor zaoberať bez zákonného dôvodu, pri zle vyhodnotenej lehote na podanie návrhu v zmysle § 364 Trestného poriadku zo strany generálneho prokurátora či absencii akéhokoľvek odôvodnenia upovedomenia generálneho prokurátora pozn.), aj v takom prípade však zostávajú aktuálne už uvedené východiská, v zmysle ktorých tak nebude možné túto právomoc ústavného súdu z dôvodu princípu subsidiarity uplatniť smerom k preskúmaniu dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestnej činnosti či postupu orgánov činných v trestnom konaní v tomto smere (m. m. I. ÚS 611/2022).

25. Vo vzťahu k napadnutému upovedomeniu generálneho prokurátora ústavný súd v okolnostiach predbežne prerokúvanej veci neidentifikoval v predchádzajúcom odseku tohto uznesenia definovaný postup. Generálny prokurátor si povinnosť vo vzťahu k návrhu sťažovateľa na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní, t. j. povinnosť zákonom ustanoveným postupom sa takýmto návrhom zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť, splnil, keď návrh preskúmal, vyhodnotil (v upovedomení neabsentuje odôvodnenie, čo je zjavné z bodu 18 tohto uznesenia, pozn.) a svoje závery sťažovateľovi oznámil.

26. V zmysle už uvedených dôvodov a v nadväznosti na popísané východiská ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde, keďže v tomto štádiu trestného konania nemá právomoc na jej prerokovanie.

27. Nad rámec veci ústavný súd poukazuje na to, že ústavnú sťažnosť bolo možné v časti odmietnuť aj ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde]. Upovedomenie generálneho prokurátora nie je právnym základom väzby, preto nie je daný reálny vecný súvis medzi predmetným upovedomením a porušením osobnej slobody sťažovateľa. Obdobne generálny

prokurátor nevykonáva súdnu moc, preto jeho upovedomením nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva na súdnu ochranu.

28. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu